

O I S

O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberálně-konzervativní chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

No, Mácha, Vilém, Hynek a Jarmila nás už moc nenaladí, ale tu svoji bychom pod jabloní políbit měli. A tak nás spíš potěší rozkvetlé stromoví, záhony, slunečné dny a doufáme, že zmrzlí muži se letos někde zapomenou. Jaro se už nadechlo a zahrádky ožívají. Ostatně i rozkvetlá Praha je v květnu nejkrásnější a nejpříjemnější. Pozitivně nás naladí, i když udržet si pozitivní myšlení někdy vyžaduje i trochu masochizmu. Ale rozhodně se to vyplatí. Je to i příslib, vždyť květnem končí meteorologické jaro.

Motto

„Než vyměníš myšlenku za slova, ověř si, kdo ti bude naslouchat.“

Z citátů, reklam, inzerátů a...

„Třemi cestami můžeme dojít k moudrosti: První cesta je zkušenost - to je cesta nejtěžší. Druhá je cesta napodobení - to je nejlehčí. Třetí je cesta přemýšlení - to je cesta nejušlechtlejší.“ *Konfucius*

„Stát je entita, ve které se každý snaží žít na účet jiného.“

„Nic není pro intelektuály přitažlivější, než pocit, že zatupují lidi. A nic není vzdálenější pravdě.“

„Je pozoruhodné, jak málo navštěvují hypochondři zubního lékaře.“

„I když tančíš s ďáblem, ďábla nezměníš, ďábel změni tebe.“

„Muž, který stojí za slzy, tě plakat nikdy nenechá. Muž, který nestojí za slzy, pro něj nemá cenu plakat.“

„Víra je určitým druhem šestého smyslu, který začne působit tehdy, když selže rozum.“ *M. Ghándí*

Pro muže je gravitace předmětem vědeckého zkoumání, pro ženy noční můrou.

„Čas nám odpoví na každou otázku nebo způsobí, že odpověď nás už nebude zajímat.“

Víte, že?

- Rozdíl mezi rohy a parohy je ten, že parohy zvíře každoročně shazuje (muži ne), kdežto rohy jsou trvalé a stále se zvětšují. Parohy rostou mnohem rychleji.
- Žáby nemusí pít vodu. Vstřebávají ji kůží. A při skákání vždy zavírají oči.
- Kočičí moč pod UV světlem svítí. Někdy kočky močí "na protest", když jsou utrápené nebo vystresované
- Větší hejno sarančat sežere skoro 20 000 000 kilogramů vegetace za jediný den. Dvacet tisíc tun!
- Všichni termity na světě váží 10x více než celé lidstvo.
- Popel spáleného člověka váží 4 kilogramy. Šrouby v kolenu se do toho nepočítají.
- Bílé krvinky žijí asi tři dny, červené čtvrt roku.
- Sanyo v čínštině znamená *Tři oceány*, Mitsubishi *Tři diamanty* (jsou zobrazeny i v logu). Hitachi znamená v japonštině *Svítilny*. Subaru je jméno hvězdokupy (také zobrazeno v logu). Daewoo znamená v korejštině *Velký vesmír*. Canon je pojmenován na počest boha *Kwanon*.
- Když ve službě Google obrázky vyhledáte "241543903", zobrazí se vám hromada fotek lidí s hlavou v mrazáku. Asi magické číslo. I aťáci si chtějí hrát.
- Víte proč se dost lidí bojí klanů? Mejkap klanů, jejich paruky a divné oblečení maskují jejich

skutečné výrazy a držení těla. Klauni kvůli svému vzhledu skrývají emoce. Jsou pro lidi nečitelní, což představuje potenciální hrozbu.

- Na světě je pět živlů: oheň, voda, zem, vzduch a naštvaná ženská.
- Čína a Indie vyrábí 60% světového množství paracetamolu, 90% penicilinu a 50% ibuprofenu. Zároveň se tam vyrobit 40% hotových léků.
- Věta „Jelenovi pivo nelej.“ Se čte stejně i pozpátku. Je to tzv. *palindrom*. Podobně jako „Fešná paní volá: má málo vína pan šéf?“ nebo „Zeman nemá kámen na mez.“, „Kuna nese nanuk.“ nebo „A dál vidí lítat netopyry potentát i lid i vlada.“ Další zde <http://jdem.cz/fg6hb8>
- Počet obyvatel Česka se loni zvýšil zhruba o 16 700 na 10,533 milionu lidí. Vliv na to měla jen migrace. Do ČR se přistěhovalo 57 000 lidí, naopak vystěhovalo se jich 20 000. V zemi se loni po 17 letech narodilo méně než 100 tisíc dětí. Bylo jich 99 834, nejméně od roku 2004. Zemřelo 120 tisíc lidí, meziročně o 19 700 méně. *ČSÚ*

Zajímavá matematika

Z dvojmístného čísla vytvoříme číslo čtyřmístné tak, že číslice čísla dvojmístného napíšeme ještě jednou vpravo (ve stejném pořadí). Kolikrát bude čtyřmístné číslo větší než původní číslo dvojmístné? Zkuste si odvodit (ne spočítat dělením), kolikrát bude větší takto vytvořené číslo z trojic.

z netu

Čeho bychom se měli bát?

Žijeme v turbulentní době. Přírodní katastrofy střídají epidemie, války a teď dokonce i ta blízká. Média nás o všech informují takřka v přímém přenosu a není divu, že poutají značnou pozornost lidí. Ať už to jsou výbuchy sopek, zemětřesení či tsunami, hromadná úmrtí. Všechny tyto katastrofy představovaly a představují jistě neštěstí a zhoubu pro své protagonisty, konkrétní osoby, města nebo i státy, avšak lidstvo jako celek nemohou, snad s výjimkou kosmických katastrof, fatálně ohrozit. Když se taková katastrofa udála, lidstvo ji nemohlo nezaznamenat a vědomě na ni reagovalo s cílem solidárně zacelit utržené rány. Bylo to možné proto, že to byly rány rychlé, jasné a dobře patrné.

Ale jak je lidská společnost připravena čelit hrozbám tak pomalým, že je sotva zaznamenaná? V nich je totiž skryto daleko větší nebezpečí pro lidstvo jako takové. Vzpomeňte na žabu pomalu vařenou v hrnci. Několik vědců si při svých vysoce specializovaných výzkumech povšimne pozvolného poklesu koncentrace ozonu v horních vrstvách atmosféry, ale trvá jim řadu let, než se jim podaří přesvědčit část lidstva o škodlivosti nadužívání freonů, např. v příjemných kosmetických sprejích. A nebyť náhlé ozónové díry nad Antarktidou a postupně i jinde, které se chopil tisk, možná by se jim to ani nepodařilo. Ale škodlivé procesy v atmosféře již běží a i po úplném zákazu používání freonů trvá mnoho desítek let, než se škoda pomalu napravuje. Nežijeme totiž v idealizovaném světě přímé úměrnosti, ale v reálném světě plném nelinearity, chaotického chování a téměř skokových změn, jejichž prvotní příčiny mohou být pranepatrné. Často bývá v této souvislosti citován princip motýlích křídel, kdy za jistých okolností může s trochou nadsázky zamávání křídel motýla kdesi nad Wisconsinem spustit lavinovitě změny, které vyústí v hurikán nad Mexickým zálivem.

V šedesátých letech objevil americký vědec při studiu domorodců a nervové nemoci kuru na Nové Guineji tzv. *pomalé viry*, kdy mezi nákazou a propuknutím choroby uplyne více než deset až dvacet let. Odhalit takovou příčinnou souvislost, to už vyžaduje léta pečlivé práce a špetku geniality. Podle některých

hypotéz mohou být i některé naše civilizační choroby, jako revmatismus a jiné degenerativní změny, způsobené pomalými viry. I dnes nechvalně známý virus HIV (objeven r. 1984) způsobující AIDS je pomalým virem, kdy mezi příčinou a následkem uplyne velmi dlouhá doba, řádu deseti let. Kolik lidí muselo takto zemřít, než byla tato choroba vůbec objevena a než se proti ní podařilo zmobilizovat povědomí lidstva. A odpovídá vůbec toto povědomí vážnosti hrozby? Původně se mělo za to, že tato zákeřná choroba se jako blesk z čistého nebe zjevila někdy na počátku osmdesátých let dvacátého století. Poslední výzkumy založené na studiu vývoje viru však datují jeho přenos z opic až k letům 1930-40, kdy měl vzniknout zmutováním šimpanzího viru SIV. Nejstarší zachycený virus HIV byl zjištěn v krvi černochozce z oblasti Konga odebrané r. 1959.

V nedávných letech sem přistupuje i nemoc šílených krav neboli bovinní spongiformní encefalopatie (BSE) a její lidská analogie Creutzfeldt-Jakobova nemoc (CJD). Nezpůsobují ji viry, ale ještě menší zvláštní infekční bílkoviny zvané *priony*, které jsou nejmenšími známými infekčními částicemi. Vytvářejí degenerativní změny vedoucí k vytváření jakýchsi mikroskopických dutinek a houbovitosti tkáně. Předpokládá se, že BSE se vyvinula z ovčí nervové nemoci scrapie (klusavka) a na skot se přenesla v kostních moučkách obsahujících součásti nemocných ovcí. BSE se neomezuje jen na skot, ale napadá i losy, bizony, norky, jeleny, myši, makaky a kočkovité šelmy včetně domácích mazlíčků. Obdobně se předpokládá i její přenos na člověka ve formě CFD po dlouhodobé konzumaci nakažených hovězích částí jako mozku, mícha, brzlík, oči a kosti.

Nemoc se postupně rozšířila z Velké Británie, kde usmrtila přes 120 lidí, do kontinentální Evropy. A opět cesta mezi nákazou a propuknutím fatální nemoci se měří na desetiletí. O tom, že tuto hrozbu odborníci berou vážně, svědčí i nucené vybijení stáda dobytka při výskytu nákazy. Kolik takových nemocí a hrozeb zůstává zatím neobjevených? Vždyť zkoumat jev, kdy následek přichází za příčinou s desetiletým zpožděním, je i pro dnešní vědu často neřešitelný oříšek a řada objevů by nebyla možná bez šťastné náhody a intuice.

Před časem vzbudila značnou pozornost následná úmrtí sedmi švédských orientačních běžců v letech 1990-92 žijících v úzkém pásu asi 150 km západně od Stockholmu. Trénovaným a fyzicky zdatným sportovcům bylo kolem dvaceti let. Úmrtí způsobilo selhání srdce, ale nikoliv v důsledku infarktu. Důvodně podezřelým je málo známý virus TWAR.

I na počátku nejhorší zdravotní hrozby - rakoviny - jsou pomalé, sotva znatelné a zjištělné změny. Ponechme stranou její dosud ne zcela jednoznačně probádané příčiny, ať už jde o postupné střádání kancerogenů, virové vlivy či poruchy autoregulace. Faktem zůstává, že když první buňky v těle přecházejí na proces zhoubného bujení, tak o tom nemáme ani tušení. A přitom je rozběhnout často nezadržitelný proces, proces zpočátku nepatrných změn.

Stejně pomalu a nenápadně si zvykají mikroby na antibiotika a další léky, vznikají tak rezistentní kmeny a nutí nás užívat stále vyšší dávky a hledat stále nová léčiva. A kupodivu jsou to bakterie, které v tomto závodě mají navrch. Po desetiletích zdravotnické euforie se vrací hrozba infekčních onemocnění. V rozvojových zemích umírá mnoho dětí na respirační a průjmová onemocnění. Vrací se i rádozy zapomenuté hrozby tuberkulóza. Od r. 1985 do roku 1991 se její výskyt zvýšil o 18%. Podle Světové zdravotnické organizace (WHO) umírá ročně na TBC tři miliony lidí a během příštích deseti let se nakazí asi dalších 30 milionů lidí. Nakazí se asi 10% lidí, kteří přijdou do styku s nemocnými. A streptomycin, antibiotikum určené k léčení TBC také již nezabírá tak dobře jako před lety.

Ale ani tyto, pro jedince jistě děsivé procesy neohrožují podstatu lidstva. Největší nebezpečí mu hrozí z pomalých, nepatrných změn jeho vlastností, schopností a etických hodnot, ke kterým může docházet tak pomalu, že jedna či několik lidských generací je vůbec nezaznamená. Jak skončily největší civilizace na této planetě? V pomalém, pozvolném procesu rozpadu a degenerace, který byl nakonec dovršen vpádem agilnějších sousedů. A nehrozí takové nebezpečí celému lidstvu?

V šedesátých letech minulého století se na západních univerzitách začal šířit levicový liberalizmus. Postupně získával pozice až po dnešní převahu. Absolventi se po desetiletích dostali do pozic politiků, manažerů a redaktorů. Otevřeli Overtonovo okno nových idejí a dnes sklízíme jejich žně v podobě cenzury politické korektnosti, vyvolávání historických vin, kácení pomníků, přejmenování obrazů, MeToo, genderové revoluce či relativizace a nepřehledného množství pohlaví. A začalo to tak nenápadně v univerzitních diskusích. Co nám to ještě přinese?

Vážnou pomalou hrozbou může být i postupné zhoršování lidského genofondu, v důsledku toho, že dnes zachráníme většinu postižených dětí a umožníme jim dále šířit své geny. Je to jistě humánní a považujeme to za úspěch, ale je možné, že nám to jednou budoucí generace budou mít za zlé. Jak se po staletích projevuje jasný trend, že lidé s nižším IQ mají mnohem více dětí než ti s vyšším IQ? Co když pomalu, sotva znatelně v průběhu mnoha set let začne lidstvo ztrácet svoji zvědavost, schopnost a chuť učit se, nalézat a zkoumat stále nové a sdělovat si tyto poznatky? Být iniciativní a hledat nové cesty. Jeho žebříček hodnot se bude pomalu měnit, to, co je etické a humánní dnes, může být zcela jiné potom. Syn bude stále ještě jako otec, ale prapranuk? Přitom všechno bude všem připadat tak normální, stabilní a správné.

Genetické změny se budou pozvolna prohlubovat. Určité posuny již můžeme pozorovat ve vztahu ke starým lidem. V historických společnostech byli stařešinové ctěni a váženi jako zdroj moudrosti a životní zkušenosti. Ale v dnešní dynamické společnosti, kdy znalosti zastarávají již v průběhu desetiletí, se více než moudrost a zkušenosti cení přizpůsobivost, která charakterizuje spíše mladou generaci. Staří jsou pak chápáni spíše jako položka penzijního systému.

Kolika dalších a hrozivějších plíživých trendů si zatím nejsme vůbec vědomi? Možná řeknete, že je to přece normální vývoj. Ano, ale neměla by nás znepokojovat otázka kam a kudy? Mimořádně na místě nějaké mimozemské civilizace bych zvolil právě tento způsob pomalých, indukovaných změn k tomu dostat lidstvo tam, kam je třeba, a podmanit si ho. Časové měřítko je přece tak relativní.

Ale dost fantazie. Lidstvo jako celek, avšak prostřednictvím jednotlivých lidí by mělo věnovat větší pozornost svému vývoji z hlediska pomalých, "skoro vratných" změn, protože i to, co se téměř nemění, může jednou nepěkně překvapit. Ještě se tak bojíte náhlých katastrof?

Hacknutá čeština

Ojebina – nekvalitní ojetina z podvodného autobazaru
Chlastizrádce – člověk, který nedorazí do hospody, třeba kvůli manželce.

Čokl fejs – provinilý, žadonící výraz tváře

Kyberkóma – totální odpojení od sítě

Koulektiv – výhradně mužská společnost

Trpna – osoba s nutkavým sklonem zahlcovat ostatní vyprávěním o svých problémech a trápeních

Chytit šneka – uváznout za pomalu jedoucím autem

z netu

Pět zásad, nejen socialismu

Nemysli

Když myslíš, tak nemluv

Když myslíš a mluvíš, tak nepiš

Když myslíš, mluvíš a píšeš, tak nepodepisuj

Když myslíš, mluvíš, píšeš a podepisuješ, tak se nediv!

Hodí se i v dnešní super korektní společnosti.

Přísluví opět trochu jinak

"Kdo jinému jámu kopá, je hrobník"

"Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se dojde pro pivo"

"Kdo se směje naposled, ten má dlouhé vedení"

"Čas jsou peníze. Peníze jsou lidi. Lidi jsou čas."

"S poctivostí nejdřív pojdeš."

"Tchyně a vodka je nejlepší studená."

"Neodkládej na zítřek, co můžeš odložit na pozítří."

"Život je pes, nejlepší přítel člověka."

"Tak dlouho říkal HOP až mu přeskočilo"

"Lez, máš krátké nohy."

"Kdo hledá, najde."

"Ve dvou se to lépe zahne."

"Láska i nemoce přenáší."

z netu

Ne vždy logická čeština

Jak se správně určují desetiletí a staletí? Je to trochu zapeklité. 90. léta 20. století? Kdy přesně začala a kdy skončila? Odpověď zní 1.1.1990 – 31.12.1999. Jinak je to ovšem u století. 20. století se počítá od 1. ledna 1901 do 31. prosince 2000. Zmatek ovšem může vyvolávat, že 90. léta 20. století totiž končí 31. prosincem 1999, jenže za konec samotného 20. století považujeme až 31. prosinec roku 2000! První desetiletí století se nazývá *nultá léta*. Mezi označením desetiletí a století tak existuje určitý podivný překryv, jelikož rok 2000 už nespadá do 90. let 20. století, jenže obecně do 20. století ještě ano. U staletí se nám na tom podepsal fakt, že kalendář nezná rok nula, ale po roce -1 následoval rovnou rok 1. Když vycházíme z čísla roku, tak u dekády použijeme přímo číslovku desítek, kdežto u století musíme levě dvojitě číslovku desítek (tedy kromě roku posledního). Obdobně u tisíciletí.

dle netu

Dalajláma

Když se Dalajláma zeptali, co ho nejvíce překvapuje na lidstvu, odpověděl: „Člověk. Neboť obětuje své zdraví, aby vydělal peníze. Pak obětuje peníze, aby získal zpět své zdraví. A dále, že je tak úzkostlivý ohledně budoucnosti, že si neužívá přítomnost; následkem čehož pak nežije v přítomnosti ani v budoucnosti. Žije, jako by neměl nikdy umřít, a pak umírá, aniž by kdy skutečně žil.“

z netu

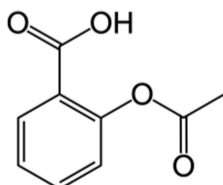
Také máte malý záchod?

Aspirin

Aspirin, acylpyrin, anopyrin patří k nejznámějším a často používaným lékům. Chemicky je to kyselina acetylsalicylová. V minulosti se získávala z vrbové kůry, kde je obsažena (poprvé už roku 1832). Dnes se vyrábí z fenolu a acetanhydridu a tolik nenáviděného oxidu uhličitého. Používá se k léčbě bolesti, proti horečce a potlačuje zánět. Malé dávky se používají k ředění krve a prevenci infarktu. Jako vedlejší účinek se udává krvácivost, nepodává se těhotným a zlý jazykové říkají, že podle přísných schvalovacích pravidel by dnes *Aspirin* schválen nebyl.

dle netu

Mám dost třetího tisíciletí

protože...

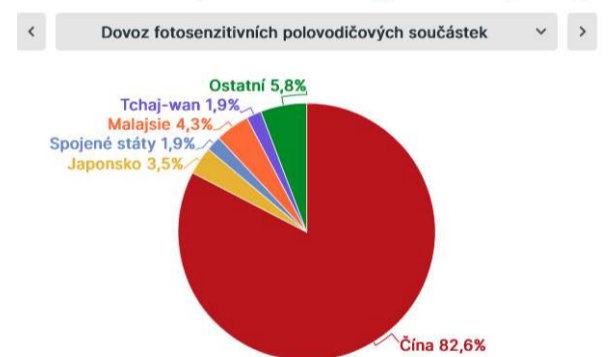
1. se pokouším zadat své heslo i na mikrovlnnou troubu.
2. ptám se svých kolegů vedle u stolu e-mailem, zda mají chuť jít na pivo a oni odpoví e-mailem O.K. Dej mi ještě pět minut.
3. mám 15 různých telefonních čísel, abych se dovolal svoji tříčlenné rodině.
4. denně v práci hovořím s lidmi z jiného kontinentu, ale ještě jsem si letos nepopovídal se svým sousedem.
5. si koupím nový počítač a za týden je zastaralý.
6. důvod, proč ztrácím kontakt se svými přáteli je, že ovládám jejich e-mailové adresy.
7. již neznám tarif za poštovní známku.
8. většinu vtipů, které znám, jsem četl v e-mailech.
9. uvádím jméno firmy, když jsem večer doma a zvednu telefon.
10. z domova se pokouším volat přes nulu.
11. jdu do práce za tmy a za tmy se i vracím domů.
12. mi rodiče o mne říkají: pracuje s počítačem.
13. poznám své děti jen díky fotkám, které leží na mém pracovním stole.
14. čtu si tento příspěvek a neustále přikyvuju. Právě přemýšlím, komu můžu tuto zprávu dále poslat.

z netu

Energie padajícího lejna

Dnešní doba je posedlá obnovitelnými zdroji energie. Čekám, kdy si někdo povšimne, že denně padají bez využití stoupačkami našich domů naše exkrementy. Jakou energii to představuje? Uvažujme jen takovou milionovou Prahu. Necht' každý občan takto denně spustí cca 0,2 kg. Za průměrnou výšku můžeme vzít tři patra. Tam, kde je převaha paneláků, bylo by to i více. Necht' tři patra představují 10 m, pak celková energie takto neúžitečně mařená je $E = m \cdot g \cdot h = 0,2 \cdot 10^6 \cdot 10 \cdot 10 = 20\ 000\ 000\ J = 20\ MJ$ za den. Jestli jste skalní ekologista, tak jásáte předčasně. 20 MJ představuje jen cca půl litru benzínu. Gréta by možná namítla, že s exkrementem padá ještě mnoho vody. Jejich objem bývá 8 l. Padající hmotnost by pak byla 8,2 kg a celková energie dole 820 MJ/den. To už je sice nějakých 19 l benzínu, ale nespasí nás to. Jak říká moudré přísloví z h... a bič neupleteš.

Dovoz zelených technologií do EU (2021)

Větrné turbíny se dovážejí z 64,1% z Číny a 35,1% z Indie. A my si vyskakujeme.

Řešení úlohy. 101 krát a to vždy. U trojčiferného 1001 krát

A slovo závěrem

Ve střevěch nám prý žije až půl kilogramu bakterií a mají na nás takový vliv, že se mikrobiomu někdy říká druhý mozek. I signál, že máme hlad, přichází často odtamtud. Je problém udržet si tu správnou skladbu bakterií, protože jsou dobré i zlé. Mluví i do toho, nakolik budeme tloustnout. Dávka antibiotik se s nimi ošklivě zamává a složení změní. Češi přitom mají ve svém trávicím traktu daleko chudší mikrobiom než třeba Japonci nebo Řekové. Baktérie nám nepomáhají jenom strávit potravu, ale ovlivňují také náš imunitní systém. Při porodu císařským řezem získává novorozenec bakterie z nemocničního prostředí, kdežto při přirozeném porodu z matčiných porodních cest, což je mnohem lepší. Hýčkejte si svůj mikrobiom a netrapte ho antibiotiky.

Květen nám také přinese mistrovství světa v hokeji a možnost zafandit si a snad se také potěšit hrou našich. Je také vhodnou dobou pro výlet třeba do průhonického parku, kde kvetou rododendrony či do zahrady u Pražského hradu. Však vy si poradíte.